

U POVODU PJESNIKOVE SMRTI DONOSIMO

Martinac u vlastitom izboru

Kratak životopis

Ivan Martinac, filmski redatelj, scenarist i montažer; arhitekt, pjesnik i publicist, rođen je 28. ožujka 1938. u Splitu. Na novine piše od listopada 1958., Prvi je film montirao u listopadu 1959., a prvi vlastiti /film/ dovršio u veljači 1960. Na Arhitektonskom je fakultetu diplomirao u lipnju 1961. a prvu su mu knjigu pjesama objavili u rujnu 1962. Živi u Splitu.

Šesta pjesma

U škrinji ženskog mesa zbiti sebe... a niotkud zraka... svježe kapi niti rose... ruku meku steže meko mrsje... i miris znoja mirisna u prste skriti

brizganja briz
i ugriz biti
bokove i njedra sliti
briz

u vrelu rumen
mekotom dlana
a zapreka slana
i gipka... ptičjeg paperja grumen

piti
između dojki... iz pupka
šećerni otrov lupka
pod kožom... kljun prisloni na mlaz i zašto kriti

u duši klovnovne stida
cmilit i čekat na listopad
i čekat... a zašto... i čekat na pogrbljen slad
a zašto... kad oko tmom skorup velova skida

oko tnom
iščivilo lance
jelen vitorog planinu i klance
projahao srnom

u škrinji ženskog mesa zbiti sebe
groznica pelud stresa... ružo krijesa
odgrni nas... i budi korak nježnosti na oltar i svetog bijesa
od mlijeka i krvi hijebe

Iz knjige pjesama *Elipse*, 1962.

BERLINSKA PJESMA
Georga Heyma
Renéu Charu

Gotovo nezamjetljiv
udišem izvanjski muk
izdišem unutarnji
mислеći pri tome
kako će već sutra
ili prekosutra
nečija nenavist
dovršiti ovu priču koju sam započeo
i kako poslije mene neće ostati ništa
Uboga stvar

Konji natovareni gipsanim poprsjima
prelaze rijeku Havel
Krijesnice pršte
Jabučnjak iskri dolinom
Jedan
posve sitni i smiješni
Filip August
iskače
iz tintarnice
hvaleći
ritam
pokret
igru
Neiscrpno boštvo romaničkog pletera

Četnaest je tjedana minulo od one užasne studeni
a čavke iz ulice Weihburg
još nadlijeću dimnjak zgrade
što kolijevkom bune često je nazivah
katkad domovinom

Uzimam nož
Oklijevajući režem grudu blata

unaprijed razočaran onim što ću naći
kad gle:
Pod sjećivom izlijeće leptir,
s čudesnom pjegom od živih dragulja

Iz knjige pjesama *Pohvale*, 1981.

Pismo iz Efeza, VIII.

Ljubav?
Je li to ona ničim neobjašnjiva čarolija
u šalici, u posudi, na stolu, na krovu, u oluku?
Je li to onaj skup kapi što teče, skače, grgoće, klizi, prska
i blista?
Je li to onaj pepeljasti grumen,
ono nedostižno u svačijem iskustvu, uzdignuću i padu?
Je li to ona sprega zahvalnosti i dobrohotnosti kojom nas je Bog
obdario?

Je li to Bogodokaz, nevidljiv i neistraživ, što ga je moj otac,
aramejski seljak, sadio a njegov otac čuvao i obogaćivao za nj
u starim svetištima?

Ljubav?
Je li to onaj cvijet ivančice, onaj drozd–raznopojac u potrazi
za kukcima?
Je li to ono čudo, ona punina što nosi našu baklju kroz brige
i potištenost?

Je li to ona suzdržljivost, ustrajnost, gordost?
Je li to ona strogost u našem rublju, u mesu, u goloj dasci?
Ljubav?

Je li to ona šaka zemlje koju možemo usitniti, propustiti
kroz prste, omirisati?

Je li to onaj stožer bremenit nježnošću i sabranošću?
Je li to naša prisebnost i naša tankoćutnost,
naš udah i naš izdah, ovdje i sada?

Ljubav?
Je li to ono što prodire u nas kroz naše oči i uši?
Je li to nju možemo napipati na zapešćima, na vratu?

Je li to ona urašćuje u naše postojanje?
Je li to njezine blistave ruke navlače neraspodljivost
na našu raspodljivost, besmrtnost na smrtnost?

Je li se to ona uvriježuje i utemeljuje u stabljici dok bubri
u korijen i grane?
Jesmo li po njoj ono što jesmo dok skaćemo u vodu koja nas prima
kao što prima šljunak?

Jesmo li po njoj ono što jesmo dok vezujemo vezice na obući?
Da, Teofile!

To je ona okomita crta o koju se valovi lome a vršci valića
savijaju u vir, to je taj vir u kojem se virovi sažimlju
I muke i nade u njoj se sažimlju, uistinu
Bez imalo muke a s golemom nadom pricijepio sam sebe
na sveopću maslinu
Niz podbradak mi curi sve rjeđa slina

Iz knjige pjesama *Pisma Teofilu*, 1985.

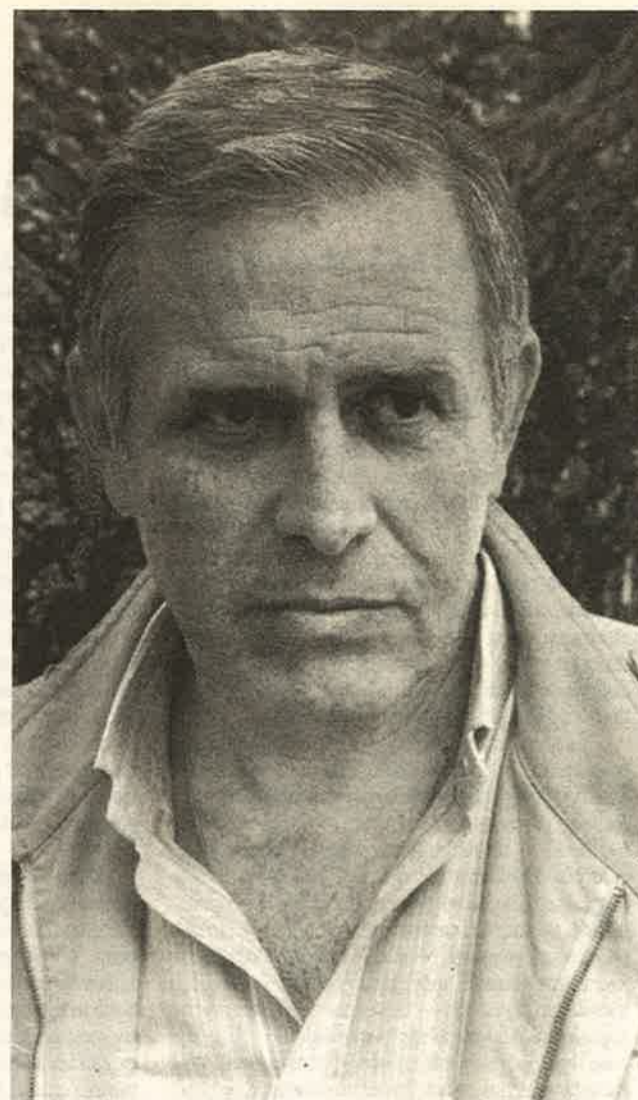
Poslijepodne na Marjanu
za E. M.

Ležim na klupi licem okrenut suncu.
Pčele mi zuje oko tijela, od stabljike do stabljike
ljubičastu kadulju opslužujući.
Starci, časne sestre brončane puti i uz njih mladići
u sivim iznošenim odijelima s koštanim okovratnicima
dolaze, ili se čini da dolaze, odande
gdje nekoć bijahu pustinjaci.
Emilio, eno ga, Emilio!
Pridigoh glavu, a on zakorači prema meni,
u smijehu reče:
Danas je blagdan sv. Marka.
Kojega Marka?
Onog od Dalmacije i od Venecije,
poštovani gospodine,
vikne Emilio žureći za grupom.
S lijeve me strane zaobilaze pčele opslužujući kadulju,
s desne me čuva stablo od duša — uspravni čempres,
a u daljini nešto čudno iskri
Modri konji?
Bog?

Iz knjige pjesama *Ulazak u Jeruzalem*, 1992.

Molitva

Milostiva Gospo,
rda se uspela toliko visoko da sve izgleda isto:
ustrajnost, udvornost, osjećaj straha i strah
od osjećajnosti.
Kako izdržati?
Kako sačuvati čistoću i mir
kad nigdje nema sigurna uporišta?
Od uzaludne patnje i bešćutnih kleveta
iz mojih grudi sitne ruže rastu,

moje meso klija tisućama sitnih,
posve sitnih ruža,
Gospo od Ruža,
od Škapulara,
od Puta
Prepuštam ti oči i uši, usta, trbuh i srce
Postupaj sa mnom kao da sam stvar.

U Zagrebu, na *Rebru*, 9. V. 1988.

Iz knjige pjesama *Ulazak u Jeruzalem*, 1992.

Neuručeno pismo
za T. P. M.

Južina je
Zrakom jesen sjaji a ti brojiš sate
Nemaš pravo
Moraš poput drugih
(makar i najnižih)
opet biti tamo gdje jednom već si bio
da bi bio do kraja
Čiope lunjaju nebom snujuć prenočište
a misao za mjeru
biva kamen
ili kost u mjestu
IZDRŽATI SVE JE
Pretposljednog dana
dokazat ćeš i ti
da uzalud nisi
kažnjen ovim svijetom

Iz knjige pjesama *Aura*, 1975.

T. P. M. (par lui-même)

Uz obraze i stvari
BIFI
Završit smrću
Dolikuje
Reče
I ne koristi vikat
Nebo vas neće
(a možda i ne može)
O, sveta čađo gornjih polja!
O, Uvalo-Bože!
Na to je, dakle, začecje spalo
Niti sam korijen
Niti sam kvasac
Izgovora nema
BEZ BOJAZNI
Još malo...

27. II. 1981.

Iz knjige pjesama *Ulazak u Jeruzalem*, 1992.